

**ЦЕФТА Дополнителен
протокол 6 за
трговија со услуги**
Основни информации за економијата

Co-funded by
the European Union

Дополнителниот Протокол 6 (DP6) го проширува принципот на слободна трговија од индустриски и земјоделски производи и на услужниот сектор и на е-трговијата.

Тој беше усвоен на министерскиот состанок во Тирана во декември 2019 година, а стапи на сила на 11 јануари 2021 година.

ШТО Е ПОКРИЕНО СО ДОПОЛНИТЕЛНИОТ ПРОТОКОЛ 6?

ЦЕФТА ги покрива Западен Балкан и Молдавија, правејќи заеднички пазар од 20 милиони потрошувачи и заедничка економија од 120 милијарди долари.

Сите фирми кои работат во услужните сектори и работат на еден од пазарите на ЦЕФТА и сакаат да ги обезбедат своите услуги на други пазари на ЦЕФТА можат да имаат корист од DP6.

Тоа можат да го постигнат на еден од следниве четири начини:

1. Кога **услугата се обезбедува** на потрошувачи на други пазари на ЦЕФТА, без физичко присуство (на пр. изнајмување филмови преку интернет платформи или преведување документи разменети електронски или по пошта)
2. Кога **потрошувачот патува од една членка на ЦЕФТА до друга** за да добие услуга (на пр. хотелски или угостителски услуги за туристи или медицински услуги за пациентите)
3. Кога **услугата се обезбедува преку подружница или претставништво** на друг пазар на ЦЕФТА (на пр. банките отвораат филијали на странски пазари)
4. Кога **поединци привремено се испраќаат** од еден пазар на ЦЕФТА на друг за да испорачаат услуга (на пр. градежна компанија што ги испраќа своите мајстори или музички бенд што има свирка во клубови)

КОИ СЕ ПРИДОБИВКИТЕ ОД ДОПОЛНИТЕЛНИОТ ПРОТОКОЛ 6?

DP6 воведува обврска за отстранување на ограничувањата за трговија со услуги и дава гаранција дека нема да се воведат ограничувања во иднина.

Ограничувањата може да се однесуваат на **пристапот до пазарите**, односно на:

- број на компании на пазарот
- вредноста на услугата
- број на трансакции и други облици на извршување
- број на физички лица кои можат да се вработат во давање услуги
- форми на правно лице или заедничко вложување
- учество во капиталот на домашните компании

и може да бидат во форма на максимални или минимални прагови, квоти, економски тестови итн.

Ограничувањата може да се однесуваат на ефективна дискриминација на компаниите од регионот во однос на домашните конкуренти.

ПОСТОЈАТ ИСКЛУЧОЦИ

Анекс 3 во ДРБ содржи табела која дава предлози за обврски и исклучоци. Тие може да се однесуваат на секторот, начинот на трговија и видот на ограничувањата.

ПОСЕБНИ ПРАВИЛА ЗА ДВИЖЕЊЕ НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА

ДРБ им овозможува на компаниите-членки на ЦЕФТА привремено да ги испраќаат своите вработени на други пазари на ЦЕФТА. Ова право се однесува на следните категории:

- Клучен персонал во компаниите:
 - Деловни посетители одговорни за основање правно лице или претставништво (до шест месеци)
 - Лица префрлени во корпорации: директори и специјалисти (до пет години)
- Приправници во компании (до една година)
- Продавачи на деловни услуги (до шест месеци)
- Договорени даватели на услуги (до шест месеци)
- Независни експерти, односно претприемачи (до шест месеци)
- Краткорочни посетители за деловни цели (до шест месеци)

ЛИЦЕНЦИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ И ТЕХНИЧКИ СТАНДАРДИ

Страните на ЦЕФТА Договорот може да бараат од давателите на услуги на еден од пазарите на ЦЕФТА да имаат посебно одобрение (лиценца), квалификации или да исполнуваат одредени стандарди. Доколку тоа го побараат, мора да обезбедат постапка заснована на објективни и транспарентни критериуми. Во случај на неповолна одлука, Страните мора да обезбедат право на жалба во објективна и непристрасна постапка. Страните се обврзуваат да договорат посебни услови и правила за признавање на квалификациите за регулираните професии.

Е-ТРГОВИЈА

Договорот за е-трговија гарантира дека дигиталните производи (на пр. е-книги или музички снимки) кои се нарачуваат преку Интернет не подлежат на царинење. Договорен е и дијалог за унапредување на е-трговијата во регионот, кој започна во декември 2020 година врз основа на Планот за регулаторен дијалог за е-трговија. Дијалогот има пет приоритети:

- 1) усогласување на прописите, вклучително и заштита на потрошувачите и географско блокирање
- 2) намалување на трансакциските трошоци (испорака и плаќање)
- 3) поедноставни царински постапки за испраќање и примање пакети
- 4) заемно признавање на електронски потписи и други облици на електронска идентификација и
- 5) зајакнување на економијата.

ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ

Повеќе информации можете да најдете на нашата веб-страница www.cefta.int

Дополнителен Протокол 6 за трговија со услуги. Повеќе информации [тука](#).

План за регулаторен дијалог за е-трговија. Повеќе информации [тука](#).

Секретаријат на ЦЕФТА: **Rue de la Loi, 42/10, 1040 Брисел, Белгија.**

 +322-229-10-11

 cefta@cefta.int

CEFTA

Central European Free Trade Agreement

2021

Co-funded by
the European Union